

NERO*eller***POPPÆAS KRONING**

Opera i tre akter

Libretto af Gian Francesco Busenello – Musik af Claudio Monteverdi
 Uropført under karnevalet 1643 på Teatro Grimani dei SS. Giovanni e Paolo i Venedig
 Oversat af Magnus Tessing Schneider

PERSONER OG ROLLEBESÆTNING

FORTUNA, lykkens gudinde.	Xenia Lach-Nielsen
DYDEN.	Elisabeth Holmertz
AMOR.	Stine Elbæk Rysgaard
NERO, romersk kejser.	Daniel Carlsson
OTHO, meget højtstående adelsmand.	Kaspar von Weber
SENECA, filosof og Neros lærer.	Simon Duus
En FRIGIVEN, kaptajn i Prætorianergarden.	Erlend Tyrmi
To SOLDATER af Prætorianergarden.	Leif Aruhn-Solén, Erlend Tyrmi
En KONSUL.	Leif Aruhn-Solén
En TRIBUN.	Erlend Tyrmi
LUCANUS, Neros hofdigter.	Leif Aruhn-Solén
Kejserindens PAGE og kammertjener.	Stine Elbæk Rysgaard
En LIKTOR.	Simon Duus
OCTAVIA, regerende kejserinde, som forstødes af Nero.	Elisabeth Holmertz
POPPÆA, højadelig dame og Neros elskerinde, som han siden gør til kejserinde.	Xenia Lach-Nielsen
DRUSILLA, hofdame, som er forelsket i Otho.	Elisabeth Holmertz
Kejserinde Octavias AMME.	Christian Damsgaard
ARNALTA, Poppæas gamle amme og fortrolige.	Christian Damsgaard
Senecas PÅRØRENDE.	Leif Aruhn-Solén, Christian Damsgaard, Erlend Tyrmi
To AMORINER.	Elisabeth Holmertz, Kaspar von Weber
Poppæas SLAVER.	Medlemmer af orkestret

TIDSLINJE

1	Seneca fødes.
30	Poppæa fødes.
32	Otho fødes.
37	Nero fødes som søn af Agrippina og Domitius, der dør tre år senere.
39	Lucanus og Octavia fødes, sidstnævnte som ældste barn af Messalina og Claudius, der efterfølger Caligula som kejser to år senere.
48	Claudius lader Messalina henrette som straf for hendes bigamiske ægteskab med en senator.
49	Claudius ægter sin niece Agrippina, der udpeger Seneca som lærer for Nero. Seneca skriver dialogen <i>De brevitæ vitæ</i> (Om livets korthed).
50	Claudius adopterer Nero og udpeger ham som sin efterfølger, idet han forbigår Britannicus, sin egen søn med Messalina, da denne er yngre end Nero.
53	Nero ægter Octavia for at styrke båndene til kejseren.
54	Claudius dør, formentlig forgivet af Agrippina, og efterfølges på tronen af Nero. Seneca fungerer nu som en af dennes primære rådgivere og bliver snart en af rigets mest magtfulde og velhavende mænd.
55	Britannicus dør pludseligt, sandsynligvis forgivet af Nero. Agrippinas position ved hoffet bliver usikker efter en række uoverensstemmelser med hendes søn. Seneca skriver dialogen <i>De constantia sapientis</i> (Om vismandens standhaftighed).
56	Seneca dedikerer skriftet <i>De clementia</i> (Om mildheden) til Nero. Cornelius Tacitus fødes.
58	Romerriget indleder en krig med Partherriget om herredømmet over den oprørske provins Armenien. Nero er hurtigt blevet træt af Octavia, ifølge Tacitus fordi hendes aristokratiske og dydige temperament ikke passer ham. Desuden er hun tilsyneladende ikke fødedygtig. Han indleder et forhold til Poppæa, som ifølge Tacitus har giftet sig med hans ven Otho for at få adgang til hoffet. Seneca skriver dialogen <i>De vita beata</i> (Om det lykkelige liv).
59	Nero lader sin mor henrette, ifølge Tacitus på Poppæas foranledning, fordi hun har modsat sig dennes bryllup med Nero, men nok snarere fordi Seneca og/eller andre hoffolk har set en fordel i at få hende fjernet og har bildt Nero ind, at hun forsøgte at myrde ham. Poppæa lader sig skille fra Otho, der sendes som statholder til provinsen Lusitanien på den iberiske halvø.
60	Nero fejrer sit femårsregeringsjubilæum med en stor lyrikfestival, hvor han selv optræder som sanger. Lucanus, Senecas nevø og Neros ven, modtager en præmie for at synge kejserens pris.
61	Lucanus påbegynder sit store – antikejserlige – epos <i>De bello civili vel Pharsaliæ</i> (Om borgerkrigen eller Pharsalia), som indledes med en smigrende dedikation til Nero.
62	Seneca, som anklages for underslæb, beder Nero om lov til at trække sig fra det politiske liv, og i de følgende år hengiver han sig til litterære sysler på sine landsteder. Her skriver han dialogen <i>De Otio</i> (Om lediggangen); det vides ikke, hvornår han skriver sine ti tragedier, der blev flittigt læst i 1500- og 1600-tallet. Da Poppæa bliver gravid med Nero, forstøder han Octavia med henvisning til hendes ufrugtbarhed og forviser hende til øen Pandateria (i dag Ventotene) ud for Campania. Tolv dage senere krones Poppæa som kejserinde. Efter offentlige protester, hvor Roms borgere kræver, at Octavia vender tilbage, anklager Nero hende for utroskab og lader hende henrette ved at beordre hendes blodårer åbnet.
63	Krigen med Partherriget afsluttes med, at Armenien bliver en romersk klientstat styret af en parthisk konge, hvilket af mange romere ses som et nederlag for Nero. Poppæa føder datteren Claudia, der dør efter tre måneder. Både Poppæa og datteren gives ærestitlen Augusta. Seneca

	skriver dialogen <i>De tranquillitate animi</i> (Om sjælsroen).
64	Rom brænder, og Nero gør sig i de følgende år upopulær hos overklassen ved i vidt omfang at lade senator- og ridderstanden betale for genopbygningen. Seneca skriver dialogen <i>De providentia</i> (Om forsynet) og de 124 <i>Epistulae morales ad Lucilium</i> (Moralske breve til Lucilius), hvor han bl.a. hylder selvmordet som en stoisk dyd.
65	Senatet klager over ikke længere at have nogen indflydelse, og et stort komplot mod Nero planlægges. Planerne afsløres dog, og deltagerne dømmes til døden. Seneca, som indrømmer at have diskuteret oprøret med de sammensvorne, tvinges til at begå selvmord på sit landsted fire mil uden for Rom. Han modtager dødsdommen af en centurion under tribunen Silvanus af Prætorianergarden (den kejserlige livvagt), mens han spiser middag med to venner og sin hustru, Paulina. Tacitus fortæller, at Seneca, efter at have talt opmuntrende til dem, åbner sine årer og lægger sig i et varmt bad. Også Paulina forsøger at tage sit liv, men det forhindres på Neros ordre, og hun overlever. Blandt de øvrige sammensvorne, som dømmes til døden, er selv samme Silvanus og Lucanus, som ifølge Tacitus har deltaget, fordi Nero er blevet jaloux på hans digterelevner og har forbudt ham at offentliggøre sine værker. Poppæa dør, ifølge Tacitus fordi Nero sparker sin gravide hustru i maven under et raserianfald, men nok i virkeligheden pga. komplikationer i forbindelse med abortering eller fødsel. Nero sørger dybt over sin hustru, som han lader ophøje til gudinde.
68	Nero begår selvmord efter at være blevet afsat ved et stort oprør, der bl.a. støttes af Prætorianergarden og af Galba og Otho, statholdere på den iberiske halvø. Neros død markerer slutningen på det Julisk-Claudiske dynasti.
69	Oprøret mod Nero udvikler sig til en borgerkrig i det såkaldte Firekejserår. Efter at have væltet og dræbt den upopulære Galba, der i syv måneder har efterfulgt Nero, regerer Otho som kejser i godt tre måneder, før han selv væltes af Vitellius, hærføreren i Nedre Germanien, og vælger at begå selvmord. Vitellius regerer selv kun i fem måneder, før han abdicerer og henrettes af hærføreren i Judæa, Vespasian, der bliver den første kejser af det Flaviske dynasti. Tragedien <i>Octavia</i> (digter ukendt, men i 1600-tallet fejlagtigt tilskrevet Seneca), som handler om Octavia, Nero, Poppæa og Seneca og menes at være skrevet i de efterfølgende år, etablerer den traditionelle skildring af Octavia som en klassisk tragisk skikkelse.
117	Cornelius Tacitus dør og efterlader formentlig sit værk <i>Annales</i> eller <i>Ab excessu divi Augusti</i> (Årbøgerne eller Efter den guddommelige Augustus' bortgang) uafsluttet. Værket består af mindst 16 bøger, hvoraf 7.-10. bog er gået tabt. 13.-16. bog omhandler Neros regeringstid og er en af de vigtigste kilder til denne periode i romersk historie. Hans skildring er karakteriseret ved en svidende kritik af Nero og Poppæa, mens henrettelserne af Octavia og Seneca fremstilles som billeder på krænket stoisk dyd.

HANDLINGEN

Nero, som var forelsket i Poppæa, der var Othos hustru, sendte sidstnævnte til Lusitanien under påskud af et statholderskab for at fornøje sig med hans elskede. Således fremstiller Cornelius Tacitus begivenhederne, men her fremstilles de anderledes: Otho er fortvivlet over at have mistet Poppæa og hengiver sig til feberfantasier og udbrud. Neros hustru, Octavia, giver Otho ordre til at dræbe Poppæa. Otho lover at gøre det, men da han savner mod til at tage livet af sin højtelskede Poppæa, forklæder han sig som Drusilla, der er forelsket i ham. Således forklædt trænger han ind i Poppæas have. Amor forstyrrer ham og afværger hendes død. Nero forstøder Octavia på trods af Senecas råd og tager Poppæa til ægte. Seneca dør, og Octavia forvises fra Rom.

Gian Francesco Busenello, 1656

Prolog og 1. akt	
Himlen	
Prolog	Fortuna, Dyden, Amor
Poppæas paladsgård	
I.1	Otho, 1. Soldat (2. Soldat)
I.2	1. og 2. Soldat
I.3	Poppæa, Nero (1. og 2. Soldat)
I.4	Poppæa, Arnalta
Rom	
I.5	Octavia, Ammen (Pagen)
I.6	Seneca, Octavia, Pagen (Ammen)
I.7	Seneca
I.8	Nero, Seneca (1. og 2. Soldat)
I.9	Poppæa, Nero (Otho, 1. og 2. Soldat)
I.10	Otho, Poppæa
I.11	Otho
I.12	Drusilla, Otho
2. akt	
Senecas villa	
II.1	Seneca
II.2	Den Frigivne, Seneca
II.3	Seneca, 1., 2. og 3. Pårørende
Rom	
II.4	Nero, Lucanus (Otho)
II.5	Otho
II.6	Octavia, Otho (Pagen, Ammen)
II.7	Drusilla, Pagen, Ammen
II.8	Otho, Drusilla
Poppæas have	
II.9	Poppæa, Arnalta
II.10	Amor (Poppæa, Arnalta)
II.11	Otho, Amor, Poppæa, Arnalta
3. akt	
Rom	
III.1	Drusilla
III.2	Arnalta, Liktoren, Drusilla
III.3	Arnalta, Nero, Drusilla, Liktoren (1. og 2. Soldat)
III.4	Otho, Drusilla, Nero (1. og 2. Soldat, Liktoren, Arnalta)
III.5	Poppæa, Nero (Arnalta)
III.6	Arnalta
Havnen	
III.7	Octavia (1. og 2. Soldat, Pagen, Ammen)
Neros palads	
III.8	Konsulen, Tribunen, Amor, 1. og 2. Amarin, Poppæa, Nero

PROLOG

En himmelscene med dybdeperspektiv.

FORTUNA, DYDEN og AMOR på hver sin sky.

<p>FORTUNA</p>	<p>Åh, din fedterøv, skrub dog af! Ingen går mer' ad Dydens vej, ingen lytter mer' til dig, folk har svigtet dit tempel for at tilbede andre og større gudinder. Du blev slået, overgået, degraderet, deklasseret og til fordel for mig helt og holdent kasseret. Førhen dronning – nu en tigger, der for at tjene til lidt klæder og føde har med sin krone og titel måttet bøde.</p> <p>Dem, som du inspirerer, men som jeg ikke støtter, ligner maledede flammer uden varme og gløder: deres gnister er gustne, og de kan ikke stråle. Ingen dydsprædikant skal regne med, næ, næ, at han kan vinde magten og kongernes hyldest, hvis han ikke har min, Fortunas, yndest.</p>
<p>DYDEN</p>	<p>Åh, nu rabler det, din tøjte, kendt for letsind og for glitter, kun en gud for parasitter. Jeg er den sande trappe, ad hvilken mennesket stiger op fra støvet.</p>

<p>AMOR</p>	<p>Jeg er den stærke medvind, som ene lærer de jordiske intellekter kunsten at holde ret kurs mod Olympen. Man siger (uden fedteri eller smiger): mit væsen – så ganske rent og ufordærvet – meget nemt kan forveksles med Vorherre; men hvem mon siger det om dig, Fortuna?</p> <p>Hvad har I tænkt jer, gudinder? At dele mellem jer den hele verden og bare herske og regere, imens Amor holdes nede – guden, der har som hverv guder at lede? Amor, som oplærer Dyden, Amor, som tæmmer Lykken! Selvom jeg kun er en gnom, slår jeg i alderdom de tidligste stjernekloder – ja jeg er Evighedens tvillingebroder!</p> <p style="text-align: center;">I skal ære mig, I skal tjene mig! Jeres herre og konge – det er alene mig.</p>
<p>FORTUNA og DYDEN</p>	<p style="text-align: center;">Man er vist dum, når man går rundt og glemmer: det er Amor alene, der bestemmer!</p>
<p>AMOR</p>	<p>Piger, lad i dag en tvekamp, hvor I begge til sidst for mig må jer bøje, bevise, at verden mit mindste vink må føje. <i>[På et vink fra AMOR forsvinder himlen]</i></p>

FØRSTE AKT

FØRSTE SCENE

Scenen skifter til gården i Poppæas palads; en marmorbalkon. Daggry.

OTHO og to SOLDATER, som sover udendørs.

OTHO

Igen du drager mig, som havnen skuden,
som nord magneten, som himlen ilden drager,
og selv når natten byens gader farver,
åh ja, så ved jeg, der bor en sol bag ruden.

Kære bygning, elskede bygning,
hvor elskovslysten, livet selv har hjemme,
på mig du kalder med sirenestemme.

Skynd dig, luk op, Poppæa, skynd dig,
kom til syne og lyt til serenaden,
med blikket, skønne veninde, tænd lys i gaden!

Drømme, lad sangens toner
nå ind til hende som morgenfantasier,
nynne: "Vågn op, derude står din frier."

Men hvad ser jeg? stakkels Otho! [*Får øje på SOLDATERNE*]

Det er ej genfærd, ej heller tankefostre.

Dér ligger Neros officerer; åh, altså

var det for husfacaden,

at jeg sang serenaden,

kun luften blev at tonerne bevæget,

for marmor har jeg bræget,

en balkon om barmhjertighed jeg tigger,

mens inde hos Poppæa kejseren ligger.

Åh, troløse Poppæa,

og hvor er nu de løfter og de kærtegn,

som gjorde mig helt svimmel?

Hvor er din troskab, O himmel!

	<p>Jeg er jo den Otho, som fulgte dig, som tjente dig, som tilbød dig, ja, den Otho som elskede dig, som for at smelte og for at nå dit hjerte med tårevædet røst svor indtil døden at elske dig såvel i lysten som i nøden. Du gav til sidst det løfte, at min trofaste sjæl skulle belønnes med inderlige kærtegn og med favntag. Dengang jeg plantede håbet og stoled på dig, men stormen har væltet kærlighedens stamme...</p>
<i>Første SOLDAT</i>	Hvem taler? [<i>Halvt i søvne</i>]
OTHO	Og mit håb har Poppæa –
<i>Første SOLDAT</i>	Hvem taler? –
OTHO	– nu gjort til skamme. [<i>Går</i>]

ANDEN SCENE

To SOLDATER, som vågner.

<i>Første SOLDAT</i>	– Hvem er du?
<i>Anden SOLDAT</i>	Hør, kollega! [<i>Vågner</i>]
<i>Første SOLDAT</i>	Åh nej, hvor er jeg mon nu?
<i>Anden SOLDAT</i>	Hør, kollega, vågn op! Hør, du snakker i søvne.
<i>Første SOLDAT</i>	Daggryets første stråler kan ses derude.
<i>Anden SOLDAT</i>	Op, stå ret med det samme! [<i>Rejser sig</i>]
<i>Første SOLDAT</i>	Og hele natten så lå jeg uden pude.
<i>Anden SOLDAT</i>	Op, stå ret med det samme! Vor post du gør til skamme.
<i>Første SOLDAT</i>	Forbandet Amors magt – og Nero, Poppæa [<i>Rejser sig</i>]

<i>Anden SOLDAT</i>	<p>og hæren og monarkiet! Sidst jeg tillod mig tid til dovneriet er alt for længe siden. Octavia, kejserinden, græder konstant fortvivlet, for hun vrages af Nero, som ta'r Poppæa. Armenien er genstridigt, men det er ham det samme; mens Pannonien gør oprør, går han rundt og fniser.</p>
<i>Første SOLDAT</i>	<p>Min ven, vor fyrste rapser folkets skatte og forgylder eliten; mens vi knap har til føden, så skummer slyngler og hyklere fløden.</p>
<i>Anden SOLDAT</i>	<p>Kun til pedanten Seneca han lytter.</p>
<i>Første SOLDAT</i>	<p>Til det skrydende æsel.</p>
<i>Anden SOLDAT</i>	<p>Til den forslugne væsel.</p>
<i>Første SOLDAT</i>	<p>Til den listige hofsnog, som fylder sine kister ved at narre jurister.</p>
<i>Anden SOLDAT</i>	<p>Til den grib af en statsmand, som bygger rede over andres grave.</p>
<i>Første SOLDAT</i>	<p>Husk, jeg gentager intet af dit indlæg, men hold tungen bag tanden; selv øjnene må passe på hinanden, om end det, de betragter, er det samme.</p>
<i>Begge</i>	<p>Vi ser på, ja, og tier: vi intet mere siger.</p>
<i>Første SOLDAT</i>	<p>Men tro mig, inden længe er Nero her.</p>
<i>Begge</i>	<p>Hold mund! Han kommer dér.</p>

TREDJE SCENE

POPPÆA og NERO, som kommer ind i kærlig omfavelse, og de forrige.

POPPÆA	<p>Min ven, oh hvorfor går du? Så lad dog disse arme slutte ring om din skønhed, ligesom dine ynder har lagt en ring om mit hjerte!</p>
NERO	<p>Poppæa, tiden er inde.</p>
POPPÆA	<p>(Hvorfor gå,) min ven? Oh hvorfor går du? Det er jo knap nok daggry, og du, der skinner som en jordisk Apollon, som inkarneret sollys og som en sommerdag i Amors rige, vil du nu flygte bort fra mig, din pige? Oh du må ikke gå! Bare ordet "farvel" på dine læber – åh min sjæl, åh mit liv – det ord, det dræber...</p>
NERO	<p>Da din familie er af gammel adel, er det farligt, hvis byen kender til vores forhold; men når Octavia...</p>
POPPÆA	<p>Men når hvad?</p>
NERO	<p>Men når Octavia er forvist fra hoffet...</p>
POPPÆA	<p>Er forvist fra...?</p>
NERO	<p>Men når Octavia er forvist fra hoffet, vil jeg giftes med dig.</p>
POPPÆA	<p style="text-align: right;">Gå da, min Nero!</p>
NERO	<p>Du får et suk så tyst fra mit bankende bryst som afskedsgave, min kære, min solgudinde,</p>

POPPÆA	vi ses igen til middag, jo, dejlige kvinde.
POPPÆA	Min ven, altid du ser mig, eller aldrig du ser mig: for er det sandt, at jeg er i dit hjerte, skærmet for verdens blikke, hvorledes kan dit øje da på mig kigge?
NERO	Mine tilbedte stjerner, intet mørke jer fjerner. Du er, O min Poppæa, lys, livslyst og hjerte for mig!
POPPÆA	Oh du må ikke gå! Bare ordet "farvel" på dine læber – åh min sjæl, åh mit liv – det ord, det dræber...
NERO	Rolig nu: du er hos mig, hvor jeg færdes, som fryd for øjet og helligdom for hjertet.
POPPÆA	Kom igen!
NERO	Hvad end der sker, hos dig jeg er.
POPPÆA	Kom igen!
NERO	Vort bånd, jeg hermed lover, skal ingen rive over.
POPPÆA	Kom igen!
NERO	Hør, min skønne: vi to udgør et hele, som ingen magter kan skille ad og dele.
POPPÆA	Kom igen!
NERO	Skal jeg nok.
POPPÆA	Hurtigt?
NERO	Til middag.
POPPÆA	Til middag? Er du sikker?
NERO	Jeg sværger.
POPPÆA	Og hvis du bliver borte?

NERO	Så vil jeg vente dig bag slottets porte.
POPPÆA	På gensyn!
NERO	På gensyn!
POPPÆA	På gensyn, min Nero, på gensyn!
NERO	Farvel, Poppæa, på gensyn! [<i>Går med SOLDATERNE</i>]

FJERDE SCENE

POPPÆA, derefter ARNALTA.

POPPÆA	<p>I søde håb og drømme, mit hjerte I forvirrer; I søde håb og drømme, min ambition I pirrer, og min figur I smykker med purpur, ja, men kåben er kun skygger.</p> <p>[ARNALTA <i>kommer ind</i>]</p> <p>Hvorfor de skrupler nu? Det går nok uden! For mig Fortuna slås – og elskovsguden.</p>
ARNALTA	<p>Åh barn dog, Gud forbyde, at disse vilde favntag går hen og rygtes og bli'r skæbnesvangre.</p>
POPPÆA	Hvorfor de skrupler nu? Det går nok uden!
ARNALTA	<p>Din kejser Neros hustru har fundet ud af, hvor han er om natten, hvorfor jeg frygter at miste min Poppæa, og hver morgen og hver en time er jo måske din sidste.</p>
POPPÆA	For mig Fortuna slås – og elskovsguden.
ARNALTA	<p>At blande sig med konger er risikabelt: begær og afsky kan kontrollen skade; derfor er alt, de gør, kun en facade.</p> <p>En fyrste kaster glans på elskerinden,</p>

<p>POPPÆA ARNALTA</p>	<p>giver – når han har set sig mæt på figuren – et ramponeret rygte som tak for turen! Hvorfor de skrupler nu? Det går nok uden! Undgå at sige højt: ”Se, jeg er Neros!” Jeg kan se, du har fået blå blod på tanden; sørg hel’re for at få noget ud af manden! Et klogt og godt parti det bli’r han aldrig, og dine drømme om kejserindesmykker de vil helt sikkert gå i tusind stykker.</p>
<p>POPPÆA ARNALTA</p>	<p>Hvorfor de skrupler nu? Det går nok uden! Se dog, se dog, Poppæa, dér hvor græsset er grønnest og allerlifligst, dér bider slangen giftigst. Ja, skæbnens lumske krumspring er enorme, og stilhed er kun et varsel om regn og storme.</p>
<p>POPPÆA ARNALTA</p>	<p>Så hold dog op med dine skrupler: for mig Fortuna slås – og elskovsguden. [<i>Går indenfor</i>] Du er tosset, min pige, hvis du virkelig tror, at du får hjælp fra en billig mær og et bevinget spædbarn. [<i>Følger efter hende</i>] Du er tosset, min pige.</p>

FEMTE SCENE

Scenen skifter til staden Rom. Formiddag.

OCTAVIA, *iført krone og purpurkåbe og opløst i gråd, med sin PAGE, derefter hendes AMME.*

<p>OCTAVIA</p>	<p>Han foragter sin dronning, så her står jeg som Neros forhadte hustru. Hvad nu? En idé! Hvad gør jeg? O mine arme og bedragne søstre, selv når natur og himmel skænker os hver en frihed,</p>
----------------	---

<p>AMMEN OCTAVIA</p>	<p>så lægger manden os i slavelænker. Sætter vi mænd i verden, O mine arme og bedragne søstre, ja så fostrer vi selv vort køns tyranner, giver bryst til de frygtelige bødler, der os piner og dræber, og sådan tvinges vi i barselsnøden imod al retfærd til at føde døden. Min Nero, grusomme Nero, min husbond, I guder, den husbond, jeg fordømmer for evigt og forbander for den tort, jeg lider, sig dog, O ve mig, sig: hvor er du? Du er hos din Poppæa, hos Poppæa, hvor du svælger lyksaligt i vellyst, mens disse mine tårestrømme, som aldrig standser, snart samles til en syndflod, i hvis spejl du vil skue med iskoldt øje bag dine elskovsglæder den kval, jeg må døje. [AMMEN kommer ind] Min gud, hvor er din magt? Himlens konge, giv agt! Sværg til hans straf at sende tordenild, der kan dræbe! Eller mangler du evnen? Eller støtter du Nero? Ak, mod Zeus jeg forser mig, og jeg fortryder: jeg kvæler og begraver i ordløs gråd den smerte, som skæbnen mig byder. Octavia! O Gud, O Gud, åh, må din vrede slukkes; bær over med en nedbrudt kvindes fejltrin!</p>
--------------------------	--

AMMEN	Octavia, O du den hele vide verdens eneste kejserinde!
OCTAVIA	Kun overfladen fejled; jeg er gudfrygtig; kun min tunge løb løbsk; min sjæl er pletfri.
AMMEN	<p>Hør nu på din trofaste amme; hør nu mit staldtip!</p> <p style="text-align: center;">Hvis din mand la’r sig dupere af Poppæas forslidte ynder, find dig én, som kan levere et par sovekammersynder!</p> <p>Og hvis Neros fortræd smerter i sjælen, sørg for, din hævn bli’r sød og hed og kælen!</p> <p style="text-align: center;">Hvis det sker, æren generer, og din skam ta’r fat at trykke, lyt når ammemor ræsonnerer, og din sorg den bli’r din lykke!</p>
OCTAVIA	Og fra dig skal man høre den slags slibrige snavs! Nu har jeg aldrig!
AMMEN	<p style="text-align: center;">Lyt når ammemor ræsonnerer, og din sorg den bli’r din lykke!</p> <p style="text-align: center;">Det skændigt er at finde sig i skammen, så som hævnakt forsøg at skifte hammen!</p>
OCTAVIA	<p>Der er tilmed den fordel ved kejserinders seksuelle fejltrin, at det fæ, som har set dem, intet fatter, mens den mand, som har fattet det, han tier, og den synd, som betvivles og forties, den vil altid forblive i det dunkle, for slig en sandhed er for prekær til at siges.</p> <p>Nej, min kære amme: den kvinde, som berøves livets lykke for en elskovsaffære, mister sin ret måske, ikke sin ære!</p>

AMMEN	<p>Nej, det er tværtom manden, hvis rygte inficeres, hvis ægteparrets seng kontamineres. Barn dog – og høje dronning – du fatter ikke, nej, satisfaktionens basale grundprincipper. Hvis blot man bliver krænket med en eneste lussing, man hævner sig med sværdet og med øksen. Hvis du krænkes i hjertet, svar med at krænke æren! Men dertil må jeg føje: på denne vis du stiller ingen hævntørst, for Nero selve dit hjerte har sveget, mens han kun bliver stødt på renomméet.</p> <p style="padding-left: 40px;">Lyt når ammemor ræsonnerer, og din sorg den bli'r din lykke!</p>
OCTAVIA	<p>Hvis hverken ære eller guder fandtes, var jeg ærens gudinde, og egenhændigt jeg sletted fra min sjæl alt uanstændigt; men jeg er langt fra at besudle mit hjerte, som nu er delt imellem dyd og smerte. [<i>Bryder sammen i gråd</i>]</p>

SJETTE SCENE

SENECA og de forrige.

SENECA	<p>Se dog: en ulyksalig [<i>Afsides</i>] kvinde, som sattes på tronen for at lide som slaven! O du stormægtige, [<i>Til OCTAVIA</i>] prægtige kejserinde, du som overstråler hele din navnkundige æt i storhed og anstand: forfængelige tårer</p>
--------	---

OCTAVIA	<p>bli'r solgt som nøgen sandhed, men er kun sange. Min dronning, når han nyser, og når han gaber, så påstår han, det er lærde lektioner, men den slags brøleaber er mere årsag til fnisen end refleksioner.</p> <p>Snedige ræsonnører, når de regerer, vil aldrig følge det, de advokerer. Glatte ordspekulanter har fordel af, at folk er tåbenakker, og den slags prædikanter ser Zeus, ikke som herre, men som en makker.</p> <p>Deres tankesystem, det er så mudret, at selv vor tænker dér bli'r helt forsludret.</p> <p>Min mand ønsker at styrte sin hustru ned i støvet, så han kan få Poppæa; han er fornøjet, hvis han kan vise folk et svinsk eksempel. Tal om den skændsel til folket og senatet, imens jeg beder en dybtfølt bøn i et tempel. [<i>Går med AMMEN</i>]</p>
PAGEN	<p>Hvis du går hen og svigter vores elskede dronning, hr. drevne doktor, går der ild i din toga, i dit kontor og dine dydsrecepter! Hr. drevne doktor! [<i>Følger efter de andre</i>]</p>

SYVENDE SCENE

SENECA *alene.*

SENECA	<p>De kejserlige rober med purpurstoffet er fyldt med torne, som gnaver alle steder; camoufleret som klæder er de en pinsel for dem, der troner ved hoffet.</p>
--------	--

	<p>Disse gulddiademmer nager og tynger og skaber kun problemer; dem, der kun ser det ydre, de ænser kun det gyldne og magnifikke, men al lidelsen bagved, den ser de ikke.</p>
--	--

OTTENDE SCENE

NERO med de to SOLDATER og SENECA.

NERO	<p>Nu er jeg fast besluttet, O Seneca, min mentor, på at fjerne Octavia fra slottet og fra tronen til fordel for Poppæa.</p>
SENECA	<p>Hør nu: hvor elskovsdriften hedest brænder ligger anger og tvivl normalt og gærer. En forelskelse er en farlig lærer: loven den trodser og din fornuft forblænder.</p>
NERO	<p>Men regler er for de andre. Da jeg jo hersker, kan jeg forandre praksis og lempe loven; universet er delt, med Zeus foroven og med Nero på jord som verdenshersker.</p>
SENECA	<p>En tilfældig impuls gør ingen fyrste, men – det er nu et faktum – den gør kun skade.</p>
NERO	<p>Disciplin og ræson er fordelagtigt hos proletarer og helt til grin hos konger.</p>
SENECA	<p>Omvendt er uforstandige dekreter elendigt for disciplinen.</p>
NERO	<p>Stop de lektioner! Jeg hersker, som jeg synes.</p>
SENECA	<p>Men pas nu på med folket og senatet!</p>
NERO	<p>På senatet og folket jeg blæser.</p>
SENECA	<p>På dig selv du nu blæser – og på dit rygte.</p>

NERO	Jeg klipper tungen på dem, der nedgør fyrsten.
SENECA	Når først de trykkes ned, så vil de råbe.
NERO	Octavia er utilnærmelig og kølig.
SENECA	Den, som mangler en grund, søger et påskud.
NERO	Den, der kan, hvad han vil, behøver ingen.
SENECA	Kun legitimitet forhindrer oprør.
NERO	Og kun dem, der har magten, er legitime...
SENECA	Men uden herskertæft er man afmægtig...
NERO	Men magten er lov i fredstid –
SENECA	Med volden begynder hadet –
NERO	– og sværd i krigstid, –
SENECA	– og blodets rasen.
NERO	– og for den er ræsonen unødvendig.
SENECA	Kun ræsonen styrer mennesker og guder.
NERO	Nu er jeg irriteret! På trods af folkets og senatets protester og dine regler og Octavia og alverdens kævl og klager – har jeg ret eller uret: ved min krone, så bli'r Poppæa i dag min kone.
SENECA	Kongerne bør forblive skyldfri eller kun bære skyld til rigets fordel; hvis du mister din uskyld, mistes den kun for at forøge magten; men at et simpelt kvindfolk nu har formået at fordærve din psyke, det har plettet dit rygte og dynastiet og forvoldt anarkiet.
NERO	Omgående fortræk dig, hovmodige minister, ulydige magister!
SENECA	Uberegnelig vold altid florerer dér, hvor fornuften med magten dissonerer. [<i>Går</i>]

NIENDE SCENE

POPPÆA, NERO og de to SOLDATER samt OTHO *afsides.*

POPPÆA	Kan du huske, min ven, da disse læber dækked halsen med kys i nat i sengen, og da i vellyst du vred dig?
NERO	Det bedste var, når du bed mig.
POPPÆA	Da denne barm du smagte?
NERO	Bløde Poppæas hud og bryster føltes.
POPPÆA	Da disse arme var presset om nakken?
NERO	Dejligste kvinde, åh, kun alt for jævn er takken. Poppæa, jeg står som lammet, ser dine røde læber, og vort gensyn får sjælen til at brænde med de rasende flammer, som vores favntag – O min egen – til sidst fik slukket. Mit liv, mit liv er ikke i guders hænder, hos dig, min kære skat, mit lys det brænder.
POPPÆA	Min ven, de ord, du siger, er så smukke, at de genlyder i mig, at de klanger i sjælen, og det lydløse ekko får hensat sind og hjerte i sød ekstase. Skønt som en stemme de lyder, jeg som kærtegn dem nyder; talens subtile hensigt er så charmant og stærk og så livsalig, at efter ordet har gjort kur til øret, så kærtegner det min sjæl og gør mig salig.
NERO	Denne ophøjede krone, som er symbolet på magten over rigers og landes skæbne,

	<p>den skal du dele med mig, for først jeg lykkens tinde når den dag, du får navn af kejserinde. Men bær over, O Poppæa! Dine fortrin er værd langt mere end Rom, dine ynder langt mere end Italien, men kun det jeg har at give til min kone: du må tage til takke med en trone. Og den ulempe har din rige skønhed, at da den savner en parallel i verden og ikke ublufærdigt kappes med himlens, da må vanlige hyldestformer vige: man må blot undres, og man må tie. Når du taler om bryllup, hjertet svulmer, da det er din befaling, og min blufærdighed får nye kræfter. Men nogen er på tværs og vil forhindre, at din mægtige vilje får lov at råde: Seneca, din sure lærer, denne stoiske burgøjsjer, denne listige tænker, der spiller stor og overalt bedyrer, at dit scepter – det er det ham, der styrer.</p>
POPPÆA	
NERO	Hvad?
POPPÆA	At dit scepter – det er det ham, der styrer.
NERO	Den hovmodige tåbe –
POPPÆA	Netop!
NERO	– er han så dristig?
POPPÆA	Så dristig er han.
NERO	Halløj, vågn op, soldater, hils Seneca fra Nero og lad ham vide, at inden aften dør han!

	<p>Vis ham, at jeg er Romerrigets hersker og ikke styres af andres løgn og påfund. Man kunne få den tanke, jeg var fattig i ånden, hvis jeg lod mig således hundse rundt med og var køter for dem, der burde lystre. [<i>Anden SOLDAT går</i>] Poppæa, det skal vi fejre: endnu i dag skal du se Amor sejre. [<i>Går med første SOLDAT</i>]</p>
--	---

<p>TIENDE SCENE OTHO <i>og</i> POPPÆA.</p>	
OTHO	<p>Mens andre drikker grådigt af din likør, må jeg kun se på glasset; for Nero har du nådigt dækket op, idet min tid er forpasset; mens han får mæsket sig godt i kødets glæder, skal du vide, at jeg sulter og græder.</p>
POPPÆA	<p>Den mand, Fortuna glemmer, han bør se på sig selv og ej på andre; at Amor hjertet klemmer, ved du, min ven, det kan kun han forandre; hvis en gud kaster terning og gi'r resultatet, så må vi alle tage imod diktatet.</p>
OTHO	<p>Jeg håbed, gletsjerisen, skønne Poppæa, som dækker helt dit hjerte, når du forstod, at prisen er, at jeg dør, ville smelte ved min smerte; nu er din skønheds marmorhvide bryster et bedårende gravsted for mine lyster.</p>
POPPÆA	<p>Bebrejð mig ikke mere!</p>

<p>OTHO</p> <p>POPPÆA</p> <p>OTHO</p> <p>POPPÆA</p> <p>OTHO</p> <p>POPPÆA</p> <p>OTHO</p> <p>POPPÆA</p>	<p>Dæmp dog, åh dæmp dog den affekt, der støjer!</p> <p>Opgiv at insistere; for kejserligt dekret Poppæa sig bøjer. Så blæs dog flammen ud! Drop torne kronen! Jeg går fra dig for at få plads på tronen.</p> <p style="padding-left: 40px;">Så nu er ambitionen den suveræne hersker her i verden?</p> <p>Og nu så si'r ræsonen, at du skal skrue ned for brokkoncerten.</p> <p>Og sådan bliver jeg sendt ud af vagten? Så hold dog kæft!</p> <p>Og sådan bliver jeg sendt ud af vagten? Hold kæft, pas på!</p> <p>Og sådan bliver jeg sendt ud af vagten? Pas på! Nero har magten. [<i>Går</i>]</p>
---	---

ELVTE SCENE

OTHO *alene.*

<p>OTHO</p>	<p>Dig selv, Otho, du mister. En hel armé af brister har kvinder af naturen: intet er ægte, bortset fra figuren. Din sjæl, Otho, du mister. Hun vil indtage tronen, og hvis det lykkes, er min skæbne beseglet. Dig selv, Otho, du mister. Hvis hun nu frygter, kejser Nero vil harmes, når hendes fortid rygtes, ser hun til, jeg får mit hele liv spoleret: med tortur får hun tvunget én til at påstå, at jeg har vist foragt og konspireret.</p>
-------------	--

	<p>Her i Rom er injurier populære: de nedbryder uskyldiges liv og ære. Jeg må forhindre planen ved giften eller sværdet, for jeg har ved min barm, ja, en slange næret. Og sådan, sådan går det, når ambition fortærer alle sanser, ubarmhjertige Poppæa.</p>
--	---

TOLVTE SCENE

DRUSILLA og OTHO.

DRUSILLA	Som altid er Poppæa over det hele i dine ord og tanker.
OTHO	Hendes troløse navn, udstødt fra hjertet, sprang op til tungen, og nu har tungen drevet det ud i atmosfæren, så hver tanke er glemt om den affære.
DRUSILLA	Til tider sker os ret, når Amor fælder dom: til mig du aldrig kom; andre har leet højt, når du har grædt.
OTHO	Med hud og hår og alt, O skønne, unge frøken, tag dig gerne betalt, for jeg er fri som fuglen, og altid er jeg din, Drusilla, tro mig. Al, al min grusomhed jeg dybt beklager, men du kan få mig nu som du behager.
DRUSILLA	Din passion med et slag du har begravet? Så jeg, min ven, så jeg

	skal altså være Othos fra i dag?
OTHO	Såmænd, Drusilla, såmænd, ja ja.
DRUSILLA	Bare du ikke tager mig ved næsen.
OTHO	Nej nej, Drusilla, nej.
DRUSILLA	Vær sød ved mig, ved mig!
OTHO	Alt, jeg har sagt, er sandt, du skønne væsen.
DRUSILLA	Er det?
OTHO	Det er det.
DRUSILLA	Og hvad om ti sekunder?
OTHO	Begærets flamme er hurtig og ihærdig.
DRUSILLA	Jeg finder denne flamme herlig, heftig og hed men ret mærkværdig. Skal vi, skal vi?
OTHO	Det skal vi: din skønhed er garant for min beundring. Du er nu præget dybt i hjertecentret. Tro dog på din magi: alting er ændret.
DRUSILLA	Otho, min elsker! Jeg går – hastigt som vinden. Jeg må ind og se igen til kejserinden. [<i>Går</i>]
OTHO	Mine følelsers storm lægger sig atter: gammelt håb, lyst og smag hun nemt erstatter. Men takket være Amors onde rænker jeg ser Drusilla, mens på Poppæa jeg tænker. [<i>Går</i>]
SLUT PÅ FØRSTE AKT	

ANDEN AKT**FØRSTE SCENE***Scenen skifter til haven ved Senecas villa.*SENECA *alene.*

SENECA	<p>Du mit afsondrede fristed, du asyl for forstanden, du refugium for tanken, du væksthus for intellektet, hvor man roligt betragter de himmelske idéer bag de gemene, flade fænomener, med dig sjælen sig nu muntert forener, og milevidt fra hoffet, som med vrængende dumhed evig og altid krænker min tolerance, kan jeg i bøgernes stumhed få genskabt mit livsmod og mit sinds balance.</p>
--------	---

ANDEN SCENE*En FRIGIVNE og SENECA.*

<i>Den FRIGIVNE</i>	<p>De tyranniske påbud [<i>Afsides</i>] er blottet for al mening og handler altid om at tortere og dræbe. Jeg er kun instrumentet, og skønt kureren principielt er uskyldig, så synes jeg besmittet af den ondskab, som jeg formidler og tjener. Seneca, at jeg har mødt dig er uheldigt, [<i>Til SENECA</i>] skønt du er den, jeg søger. Åh, hæng mig ikke ud for dine guder,</p>
---------------------	---

<p>SENECA</p>	<p>endskønt jeg er en mørk tragedies bebuder. Vær rolig! Et liv ved hoffet har lært mig, man skal væbne sig mod slag fra sin skæbne; i den grusomme tid, hvori vi lever, må man holde sig rede, for alt er muligt; hvis du kommer med døden, kun min tak skal du have; smil og jubel er lønnen for din gave: du kommer på Neros ordre og giver mig min dødsdom. Dog tøver jeg få minutter, før dommen jeg eksekverer; ellers ville jeg aldrig kunne takke Hans Majestæt for hjælpen – for han har indset, at siden Zeus og skæbnen selv har glemt mig, må han minde dem om, jeg lever stadig, og sørge for, at luften og naturen slipper helt for de meningsløse skatter, de dagligt yder til en kontrær forfatter.</p>
<p><i>Den FRIGIVNE</i></p>	<p>Korrekt, det er hans vilje. Dø, men dø med begejstring, for lig med markens blomster, der ser op imod solen for at suge af lyset, vil jordens største ånder se op og suge lys fra din ånds produkter. Dø, men dø med begejstring.</p>
<p>SENECA</p>	<p>Roligt kan du nu fare, og når kejseren spørger, om jeg lever, at jeg adlød og er afdød, kan du svare. [<i>Den FRIGIVNE går</i>]</p>

TREDJE SCENE

SENECA *alene, derefter hans PÅRØRENDE.*

SENECA	Disciple, nu får jeg chancen til også selv at prøve selvmordets dyd, som altid jeg har drømt om. [<i>De PÅRØRENDE kommer ind</i>] Hvorfor frygter man døden? Vor æteriske sjæl flygter fra kroppen, hvor den længe tog bolig som på et herberg, hvor man kun logerer, og svæver op til Olympen, hvor sandhed og lyksalighed regerer.
PÅRØRENDE	Bliv hos os, Seneca, bliv!
<i>Første PÅRØRENDE</i>	Hvorfor dog (ja) forsmå sit liv?
<i>Anden PÅRØRENDE</i>	Mærk hvor henrykt hjertet banker!
<i>Tredje PÅRØRENDE</i>	Se hvor smukt sollyset glitrer!
<i>Alle tre</i>	Ting, der ærgrer og forbitrer, er trods alt kun små skavanker.
<i>Første PÅRØRENDE</i>	Efter nattens søde slummer
<i>Anden PÅRØRENDE</i>	er jeg god som ny næste morgen,
<i>Tredje PÅRØRENDE</i>	men med kistelåg foroven
<i>Alle tre</i>	livets lyster helt forstummer. Hvorfor dog (ja) forsmå sit liv? Bliv hos os, Seneca, bliv!
SENECA	Gå med det samme og gør parat til badet, for hvis vor livstid rinder som et rivende strømløb, selv en strømmende løber af det ædleste purpur jeg nu vil bløde, så jeg kan værdigt gå min død i møde. [<i>Går med de PÅRØRENDE</i>]

FJERDE SCENE*Scenen skifter til staden Rom. Middag.*

NERO, LUCANUS og derefter OTHO afsides.

NERO	Nu er Seneca færdig,
<i>Begge</i>	så syng, syng med, [LUCANUS: syng med, syng med]
NERO	Lucanus,
	med på kærlighedssange
	til ære for den kvinde,
	hvis skønhed lyser op som guld herinde!
LUCANUS	Syng med, syng med, min kejser!
NERO	Syng med, syng med!
<i>Begge</i>	Vi synger
	om det ansigt, hvis trolddom
	gør mænd til helte (men) lagt i elskovs lænker;
	syng med, syng med om det ansigt, hvis skønhed
LUCANUS	har præg af selveste Amors grundprincipper,
<i>Begge</i>	som så man midt i sneen,
	på trods af frost og vinter,
	at et bed var helt fyldt med hyacinter.
	Syng med om, hvordan munden
	af Arabien og Indien
	fik perletænder, aromatisk ånde.
	Munden –
NERO	Åh, bliv ved!
LUCANUS	– som, når den smiler og flirter,
	får ram på dig med skjulte våben, men som fylder
	sjælen med salig fryd, selv når den myrder.
	Munden, som hvis den lader
	dig drikke vellyst med læberne som bæger,
	som himmelsk vin, som paradiset dig smager.

NERO	Åh, min skæbne!
LUCANUS	Du er, du er, min kejser, beruset i din kærlighedsekstase, og fra øjnene regner længslernes hede dråber, tårer fra den, der håber.
NERO	Tilbedte, tilbedte kvinde, jeg din skønhed vil prise, men som en gusten olielampe synes – når jeg ser på dit sollys – min ringe vise. [OTHO kommer ind, forbliver afsides] Lava, blod og rubiner din munds koraller ligner, og som hårde diamanter er mit hjertes konstanter; sådan er ikke skønheden alene, men hjertet med, at ligne ved ædelstene. [<i>Går med LUCANUS</i>]

FEMTE SCENE

OTHO alene.

OTHO	Fik et anfald af vrede, fik et anfald af statsræson for nylig forledt mig til at pønse på drabet på Poppæa? O nådeløse Otho, var din sjæl ikke evig, lod jeg den straffe med pinsler og med døden. Så udskift dog min misdannede hjerne, giv mig en krop, hvis sjæl er mindre uren; vis mig den nåde, O guder! Had mig så vildt, du ønsker,
------	---

	<p>hån mig så tit, du lyster!</p> <p>Med serenader, Poppæa, jeg mig trøster.</p> <p>Jeg vil mildne min sorg, som fødtes ud af din skønhed.</p> <p>Min straf er hård måske, men fyldt med ømhed.</p>
--	---

SJETTE SCENE

OCTAVIA med sin PAGE og AMME, der forbliver afsides, og OTHO.

OCTAVIA	Du, hvis familie skylder min fader jeres velstand: hvis du stadig kan huske, hvordan vi hjalp og bistod, så svigt mig ikke!
OTHO	Kejserindens begæring er som skæbnens nødvendighed: blot giv mig din befaling, O fyrstinde! Jeg ofrer gerne livet for at forrette det, du har i sinde.
OCTAVIA	Lov mig, at du vil skrive ”tak” med sværdspidsen dyppet i blodet fra Poppæa! Få hende fjernet!
OTHO	Få fjernet hvem?
OCTAVIA	Poppæa.
OTHO	Poppæa? Få fjernet Poppæa?
OCTAVIA	Poppæa, Poppæa! Hvad nu? Tør du mon afslå det, du én gang har lovet?
OTHO	Det jeg har lovet? [<i>Afsides</i>] Åh hjælp, åh hjælp, gudinde! I denne bitre time lad mit legeme smelte, min sjæl forsvinde!
OCTAVIA	Hvad mumler du?
OTHO	Jeg beder til Fortuna

OCTAVIA	om at give mig styrke til missionen. Og fordi dette dødsfald længe var ønsket og snart bør besørges, så drop de dikkedarer!
OTHO	Således skal jeg nu dø? [<i>Afsides</i>]
OCTAVIA	Hvad skal jeg tro om disse indskudte udbrud? Vil du smage en kejserindes vrede? For hvis du ikke hurtigt gør dig rede, skal du få din belønning på skafottet.
OTHO	Men hvis nu jeg bli'r set?
OCTAVIA	Omskab dit ydre! Udklæd dig og masker dig som en kvinde; lad en snedig forklædning agere den person, der dræber hende!
OTHO	Giv mig henstand, hvis du ønsker, jeg skal forråde min naturs instinkter, brutalisere tanken...
OCTAVIA	Drop så de dikkedarer!
OTHO	Giv mig henstand, hvis du ønsker, jeg skal forrå mit hjerte, og hvis du kræver drab i denne time, så sig, hvordan man skaber en dybt forelsket mand om til en dræber!
OCTAVIA	Hvis du nu skifter mening, så ser jeg til, at Nero hører, at du har prøvet at forbryde dig mod mig, og du kan tro, du skal få lov at lide tusind pinsler og døden ved aftenstide.
OTHO	At indfri mit løfte, min kejserinde, jeg sværger. [OCTAVIA går]

	<p>Åh hjælp, åh hjælp, gudinde! [<i>Afsides</i>]</p> <p>I denne bitre time</p> <p>lad mit legeme smelte, min sjæl forsvinde! [<i>Går forvirret bort</i>]</p>
--	--

SYVENDE SCENE

DRUSILLA, PAGEN og AMMEN.

DRUSILLA	<p>Mit hjerte det danser</p> <p>i lykkelig svimlen:</p> <p>efter uvejr og regn så smiler himlen.</p> <p>Løftet, Otho han gav mig,</p> <p>det vil han indfri nu: det vil jeg vædde.</p> <p>Mit hjerte det danser</p> <p>i lykkelig svimlen,</p> <p>det danser i mit bryst, ja, svimmelt af glæde.</p>
PAGEN	Du gamle, ville du mon ofre din rigdom
	for nu at være ung som vor Drusilla?
AMMEN	<p>Hele verden den ofrede jeg gerne.</p> <p>Misundelsen mod andre,</p> <p>hadet til eget ydre,</p> <p>intellektets forvitring</p> <p>og organismens slaphed</p> <p>er de pestilenser –</p> <p>eller de ingredienser,</p> <p>som indgår i den skrækkelige ældning,</p> <p>der med slidgigt og skørhed</p> <p>gør selve kroppen til et transportabelt gravsted.</p>
DRUSILLA	<p>Hvorfor det triste brok, du friske pige?</p> <p>Der er længe til aften,</p> <p>når man først lige har set solen stige.</p>
AMMEN	<p>En kvindes døgn er kort;</p> <p>dagen den går på hæld ved middagstid,</p>

	<p>og så er solskinet slut, al skønhed er kaput! Det æble vinder sødme, som før var grønt og syrligt, men harsk og hengemt frugt – det er urørligt.</p> <p>Ja, lyt til disse ord, I friske, unge piger rundt omkring: livets vår er den tid, hvor Amor han gi'r bid. Lad nu ikke en saftfuld april og maj passere: man er for flad i juli til at præstere.</p>
PAGEN	Af sted til Octavias kammer, du søde, gamle besse!
AMMEN	Du skal ha' et par på skrinet!
PAGEN	Du ærværdige gamling!
AMMEN	Lille løgnhals!
PAGEN	Du kultobjekt fra arkæologisk samling!
AMMEN	Lille flabede løgnhals, kom her, kom her!
PAGEN	Af sted, for dér, hvor du er, der er det midnat, ikke middag mer'! [<i>Løber ud forfulgt af AMMEN</i>]

OTTENDE SCENE

OTHO og DRUSILLA.

OTHO	Jeg er helt fra forstanden; [<i>Afsides</i>] mit stakkels hjertes banken har – som føddernes trin – helt mistet rytmen.
DRUSILLA	Og hvor skal du hen?
OTHO	Drusilla!
DRUSILLA	Hvor skal du mon hen?
OTHO	Har himlen sendt dig?

DRUSILLA	Sig hvordan jeg kan hjælpe!
OTHO	Drusilla, jeg vil betro dig noget yderst fortvivlende. Jeg håber på din tavshed og din støtte.
DRUSILLA	Otho, såvel mit blod som alt, jeg ejer, det er dit allerede, hvis det hjælper dig noget. Fortæl mig dog historien, og for din tillid får du som pant sjælen og kroppen, mit hele væsen.
OTHO	Vær aldrig mere skinsyg, vel, på Poppæa!
DRUSILLA	Nej.
OTHO	På Poppæa... –
DRUSILLA	Mit hjerte det danser i lykkelig svimlen!
OTHO	– Hør nu! For nylig en fyrste bød mig sjælen at forhærde og jage dette sværd i hendes hjerte. For at fingere uskyld i den skændige udåd har jeg brug for din kjole.
DRUSILLA	Både klæderne og blodet, det er dit...
OTHO	Hvis jeg har held med min list, så kan vi leve fornøjet sammen til vores dages ende; <i>[hvis jeg dør for min medskyld, skænk mig i stedet for en mindetale dine tårer, O Drusilla; er jeg nødt til som fredløs at fly Neros forfærdelige vrede, så hjælp mig med trøst og penge.]</i>

DRUSILLA	<p>Både klæderne og blodet, det er dit helt og holdent; men gå forsigtigt frem; tag ingen chancer! Og du skal vide dette: at al min rigdom, at alt, jeg har i verden, det er dit overalt og for bestandigt, så du forstår, Drusilla er så hengiven en pige, at kun i eventyr man ser min lige. Kom nu med!</p> <p style="text-align: center;">Mit hjerte det danser i lykkelig svimlen!</p> <p>Kom med til garderoben, og jeg vil selv trække Otho i roben. Men først så vil jeg have hver detalje om denne fæle brødes dunkle årsag.</p>
OTHO	<p>Du får, du får det hele: denne lyssky historie, den skal vi dele. [<i>Går med DRUSILLA</i>]</p>

NIENDE SCENE

Scenen skifter til Poppæas have. Eftermiddag.

POPPÆA og derpå ARNALTA.

POPPÆA	<p style="text-align: center;">Nu er Seneca færdig. Mit håb, gør alt, du kan! Amor, kom, vær nu ihærdig og gør Nero til min mand!</p>
ARNALTA	<p>De bryllupstosserier, [<i>Kommer ind</i>] de gør dig digteragtig.</p>
POPPÆA	<p>Arnalta, min hjerne er helt feberagtig.</p>
ARNALTA	<p>Den mest forrykte længsel, det er magtambitionen,</p>

<p>POPPÆA</p>	<p>men hvis nu du får kløerne i kronen, så si'r jeg: tænk på mig og behold mig hos dig! Imellem os skal ingen som helst stridighed opstå, og for min kære amme dér vil jeg altid være helt den samme.</p> <p style="padding-left: 40px;">Mit håb, gør alt, du kan! Amor, kom, vær nu ihærdig og gør Nero...</p> <p>Hov, det synes, at kroppen er tung af træthed og nu har brug for hvile. Her i min park, Arnalta, red mig en seng, så jeg i fred kan blunde, for et par timer i søvnens skød er sunde.</p>
<p>ARNALTA</p>	<p>Forstod I, slaver? Hallo! <i>[Poppæas SLAVER kommer ind med en seng og går igen]</i></p>
<p>POPPÆA</p>	<p>Hvis jeg nu ikke vågner, men bliver ved at sove, så kom herud og væk mig! Og de eneste folk, der må forstyrre, det er Drusilla og andre tro veninder.</p>
<p>ARNALTA</p>	<p>Vær rolig, min Poppæa! Slap af og sov, elskede datter, og husk: jeg passer på dig. <i>[POPPÆA lægger sig til at sove]</i></p> <p style="padding-left: 40px;">Lad søvnens søde glemsel fordrive dagens drømme, såvel onde som ømme.</p> <p style="padding-left: 40px;">I strålende øjne, hvil jer! Som solen selv I brænder, men også nu I blænder.</p>

	<p>Poppæa, vær tryk og rolig! Du, min pusling, må love at sove, ja, at sove. [<i>Falder i søvn</i>]</p>
--	---

TIENDE SCENE

AMOR stiger ned fra himlen med bue og pil, mens de forrige sover.

AMOR	<p>Tosse, naive tosse! Det er forrykt at sove trygt med mordere i haven; men menneskenes børn lever i blinde og tror, at hvis man sover, vil alt, hvad der gør ondt, bare forsvinde.</p> <p style="text-align: center;">I tror og håber, mennesketåber, og mens I døser i en drømmetåge, må over søvnen den lille Amor våge.</p> <p style="text-align: center;">Drik blot, Poppæa, af søvnens bæger; jeg dine fjenders våben som sne vil smelte, for Amors våben slår de største helte.</p> <p style="text-align: center;">Se, døden truer! Den sværdet knuger! Som altid er dens gang tavs og fordægtig, men skønt Amor er klejn, er han almægtig. [<i>Gemmer sig nær POPPÆA</i>]</p>
------	---

ELVTE SCENE

OTHO, forklædt som Drusilla, og de forrige.

OTHO	<p>Nu er jeg helt forvandlet til søde Drusilla – nej –</p>
------	---

	<p>jeg er ikke Drusilla; jeg er en slange, som med sin gift og galde er uden lige i vores falske verden. Men hvad ser jeg derhenne? [<i>Får øje på POPPÆA</i>] Du sover, elskede kvinde? Du drømmer roligt for aldrig mer' at se? Dyrbare øjne, som søvnen lukked i, så ikke I den triste, sælsomme sandhed kender: at jer det tilfaldt at dø ved mine hænder. Men hvad gør jeg? Jeg tøver? Den kvinde ækles ved mig, og jeg formildes? Jeg er tro mod Octavia. Hvis jeg angrer, så går jeg en makaber død i møde. Min synd er skjult for verden; med fortrængning jeg vasker samvittighedens pletter. Poppæa, nu dør du! Min kærlighed jeg sletter. [<i>Hæver sværdet</i>]</p>
AMOR	<p style="padding-left: 40px;">Syge galning, usle slyngel, [<i>Retter sin pil mod ham</i>] mod en gud du dig forbryder: dette hovmod du fortryder! Dette skud jeg burde bruge, men du er slet ikke værdig til at dø for Amors bue. Gå uskadt bort! Jeg vil min pil beholde, for Amor bytter ikke med bødlen rolle.</p>
POPPÆA	<p>Drusilla, står du således [<i>Vågner</i>] med draget sværd og truer, bedst som jeg ligger her roligt og sover? [<i>OTHO flygter bort</i>]</p>
ARNALTA	<p>Kom så, løb, kom så, løb, [<i>Vågner; til slaverne</i>] af sted, kom, løb så, slaver!</p>

AMOR	fang så den Drusilla! Hun ska' dræbes! Den slags skarn de ska' ha' den straf, der kræves! Hun ska' dræbes! [<i>Løber efter OTHO sammen med slaverne</i>] Jeg har reddet Poppæa; hun bliver snart kejserinde. Jeg har reddet Poppæa. [POPPÆA går, og AMOR stiger til himmels]
SLUT PÅ ANDEN AKT	

TREDJE AKT**FØRSTE SCENE***Scenen skifter til staden Rom.**DRUSILLA alene, i nye klæder.*

DRUSILLA	<p style="text-align: center;">O nu sker det, Drusilla!</p> <p>O så kom dog med det samme!</p> <p>Kom så, hurtigt, med den ønskede melding: hun er væk, hun er død, den lede kælling, og vi kan omsider rigtig kramme.</p> <p style="text-align: center;">O så kom dog med det samme!</p> <p>Hvis mine klæder har udført hvervet og skjult min Otho, så tillad, himmelmagter, at jeg altid mit tøj som gud betragter.</p> <p style="text-align: center;">O nu sker det, Drusilla!</p> <p>O så kom dog med det samme!</p>
----------	--

ANDEN SCENE*ARNALTA med en LIKTOR og DRUSILLA.*

ARNALTA	<p>Dér har vi den forræder, der forsøger at flygte og skifter sine klæder.</p>
DRUSILLA	<p>Men hvad er grunden...</p>
LIKTOREN	<p>Stand, du dér! Du er dødsens.</p>
DRUSILLA	<p>Hvad er grunden til, at jeg skal dræbes?</p>
LIKTOREN	<p>Drop den komedie, din bestialske kælling! Du fik sikkert selv idéen til at myrde Poppæa.</p>

DRUSILLA	<p>Åh, kære Otho! Åh, skæbne! [<i>Afsides</i>]</p> <p>Åh, uskyldige klæder!</p> <p>Jeg kun mig selv bebrejder, og ingen anden; jeg har vist mistet taget og forstanden.</p>
----------	---

TREDJE SCENE

NERO med de to SOLDATER og de forrige.

ARNALTA	<p>Her er synderen, herre: hun som ønskede død over vores Poppæa; den stakkel sov uskyldigt i sin rolige have, da den heks gik til angreb med sværdet blottet; hvis ikke hendes amme var vågnet i det samme, så var hun død som offer for komplottet.</p>
NERO	<p>Hvorfra fik du dog modet? Og hvem har presset dig, kvinde, til denne udåd?</p>
DRUSILLA	<p>Jeg har intet at sige; jeg er en helt uskyldig og simpel pige.</p>
NERO	<p>Nej nej, bekend dog synden: blev du drevet af fjendskab? Blev du mon tvunget af én fra hoffet? Var årsagen egen vinding?</p>
DRUSILLA	<p>Jeg har intet at sige; jeg er en helt uskyldig og simpel pige.</p>
NERO	<p>Lad knive, piske, tænger [<i>Til LIKTOREN</i>] straks bringe for en dag, hvem der bidrog og stod bag.</p>
DRUSILLA	<p>Tung er min lod. I stedet [<i>Afsides</i>] for, at bødlerne tvinger mig til at tilstå det, jeg helst fortier,</p>

	<p>så er det bedst, jeg selv er den, der tager hans dom og det, den bringer. O I, der ser jer selv som sande venner: kom, spejl jer i mig; sig mig, om I det sande venskab kender!</p>
ARNALTA	Hvad mon kællingen kvidrer?
LIKTOREN	Hvad mon morderen ævler?
NERO	Hvad siger den forræder?
DRUSILLA	<p>Min kærlighed og medynk [<i>Afsides</i>] med uskyld konkurrerer, men han betyder mere.</p>
NERO	<p>Før du bliver torteret og mærker på din krop, at jeg er oprørt, bøj den påståelighed, som har dig vildført, og indrøm så, at du har konspireret.</p>
DRUSILLA	<p>Så hør: mig var det, herre, som ville dræbe jeres kære Poppæa.</p>
NERO	<p>Med det samme før hende [<i>Til LIKTOREN</i>] til min grusomste bøddel; lad ham finde en måde, hvorpå hun dræbes langsomt i en udtrukken, hårrejsende pine på en dybt kompliceret og sadistisk brutal torturmaskine.</p>
DRUSILLA	<p>Du, min elskede Otho, [<i>Afsides</i>] husk, at for dig jeg døde, og lad de kære øjne bare en enkelt gang min gravjord gøde med en gråd, der er ærlig, velvilligt stemt og blid, om ikke kærlig; for styrket af min dybe og rene troskab</p>

NERO	<p>jeg mod min død mig skynder og vil dø uden skrupler for dine synder. Hvorfor tøver du, liktor? Lad den fordømte kvinde lide, lide og skrige hvert sekund hun er til – og så forsvinde. [LIKTOREN <i>skal til at føre DRUSILLA bort</i>]</p>
------	--

FJERDE SCENE

OTHO og de forrige.

OTHO	<p>Nej nej, dommen, du fælder, den bør kun gælde mig, som har fortjent den.</p>
DRUSILLA	<p>Her er skurken, herre, [<i>Peger på sig selv</i>] som ville dræbe jeres kære Poppæa.</p>
OTHO	<p>Jeg kalder dig til vidne, Zeus foroven! Jeg forbrød mig mod loven.</p>
DRUSILLA	<p>Min sjæl og disse hænder de har handlet alene; et gammelt, hemmeligt nag, det var motivet; der var kun mig: det sværger jeg ved livet.</p>
OTHO	<p>Jeg forbrød mig mod loven. Jeg gik maskeret og forklædt som Drusilla, på ordre fra Octavia, vor kejserinde, ind for at tage livet af Poppæa. Herre, så giv mig da min død for sværdet!</p>
DRUSILLA	<p>Mig var det, herre, som ville dræbe jeres kære Poppæa.</p>
OTHO	<p>Zeus, Justitia, Astræa, send dog lyn mod mit hoved!</p>

<p>DRUSILLA OTHO DRUSILLA OTHO</p>	<p>Eller skær mine vener, eller korsfæst mig nedad, som jeg fortjener! Som jeg fortjener! Som jeg fortjener! Som jeg...</p>
<p>NERO</p>	<p>Som jeg fortjener! Herre, så giv mig da min død for sværdet; og hvis du ikke vil, at din hånd skal smykke dette dødsfald med hæder, eftersom du din gunst har mig berøvet, så efterlad mig her, bøjet i støvet. Hvis du vil, jeg skal pines, vil min samvittighed levere svøben; hvis du ønsker at kaste mig for løver, lad da blot min samvittighed mig flænse: angeren vil min sjæl lutre og rense. Lev blot, men rejs til rigets fjerneste afkrog, berøvet dine titler og din rigdom; du vil for dine misgerninger bøde ved konstant at erindre din onde brøde. Og du, som var så dristig, O ædle, unge frøken, og gjorde alt for at dække over ham med de uselviske løgne, lev som et vidnesbyrd om Neros mildhed, lev i erindring om din egen styrke, og i dit loyale væsen verden finder et karakterfast idol for tidens kvinder.</p>
<p>DRUSILLA</p>	<p>I eksilet med Otho, åh, lad mig tage bolig og leve munter og rolig!</p>
<p>NERO</p>	<p>Bo dog hvor end du lyster!</p>

<p>OTHO</p>	<p>En straf, det er det ikke, nej – men en belønning; hendes dyder og visdom de er min verden – og min rigdom.</p>
<p>DRUSILLA</p>	<p>At dø og leve sammen er, hvad jeg ønsker. Alle Fortunas gaver får hun hermed tilbage, så at du fuldt må sande, at du har fundet en karakterfast mage. [LIKTOREN <i>går med</i> OTHO, <i>som ledsages af</i> DRUSILLA]</p>
<p>NERO</p>	<p>I denne stund jeg beslutter [<i>Til</i> SOLDATERNE] ved en kejserlig ordre at forskyde Octavia; endnu i dag hun rejser fra Rom, hvorfra hun er bandlyst. Bring straks Octavia ned til en kaj ved havnen, og så snart I er dernede, sæt hende på et fartøj, som I betror til havets luner og vrede. Det er kun på sin plads, jeg er pikeret. Få hende arresteret! [SOLDATERNE <i>går</i>]</p>

FEMTE SCENE
POPPÆA, NERO *og* ARNALTA.

<p>POPPÆA</p>	<p>Min ven, jeg er som genfødt og trækker vejret, som started livet forfra. Sukkene er som løfter, der forsikrer og lover, at som genfødt for dig jeg dør og lever, og i døden og livet jeg din forbliver.</p>
<p>NERO</p>	<p>Den skurk, som trued dig,</p>

	var ikke pigen, nej.
POPPÆA	Hvem var, hvem var så tåben?
NERO	Din Otho, vendekåben!
POPPÆA	Ham af sig selv?
NERO	Octavia lagde planen.
POPPÆA	Så nu har du dit påskud: eksekvér den forvisning!
NERO	Snarest – som jeg har lovet – min hustru skal du blive.
POPPÆA	Det søde håb, det holder mig i live.
NERO	Jeg ved Jupiters trone, og ved min egen, sværger: i dag så bliver du kronet som kejserinde; og mit ord som regent jeg her dig giver.
POPPÆA	Og dit ord?
NERO	Ja, mit ord som regent.
POPPÆA	Ja, dit ord som regent?
NERO	Ja, mit ord som regent jeg her dig giver.
POPPÆA	Du er den, som jeg elsker! Nu har jeg fået ham, i hvem jeg er forgabt.
NERO	Forbi er pinen, vi har gennemgået. [POPPÆA: Forbi!]
POPPÆA	Jeg mit hjerte har tabt,
NERO	for du stjal det, ja ja, [POPPÆA: For du stjal det!]
<i>Begge</i>	det blev jo røvet af
NERO	de skønne øjne, der strålede som kærter, [POPPÆA: De skønne øjne!]
<i>Begge</i>	derfor, min søde, så har vi ingen hjerter. Jeg vil favne med glæde den forbryder, som stjal mit hjerte – ja, dig!
NERO	Og elskov uden ophør snart vi nyder. [POPPÆA: Ja!]
<i>Begge</i>	Er jeg fortabt i dig, i dig jeg søger mig, i dig jeg finder mig,

	og jeg vil atter fortabe mig, min kære, for evigt fortabt jeg ønsker, min kære, i dig at være. [<i>Går</i>]
--	--

SJETTE SCENE

ARNALTA *alene.*

ARNALTA	<p>Folkens, nu bli'r Poppæa omsider kejserinde! Ammen forbliver veninde og klatrer op ad den sociale stige: farvel til pøblen (ja) det vil jeg sige nu; dem, der før sagde "du", må på artigste måde nu kvidre slebent med "Højvelbårne Nåde". Dem, jeg møder på gaden, vil sige: "Dejlig er De og yndig stadig!" Og jeg ved jo nok, jeg ligner et eller andet fra mytologisk urtid, men alle folk vil sleske, fordi de tror og håber, at jeg kan trække tråde hos Poppæa. Og jeg, der ikke tror et ord, de siger, vil drikke mig beruset i deres smiger. Jeg var slavinde, men jeg vil dø som frue. At jeg skal dø er trist. Hvis jeg bli'r født på ny, vil jeg fødes som frue og dø som slave. De folk, hvis liv er luksus, vil altid ha' mere tid, men folk, hvis liv er slid og som forlader nøden, vil, når sliddet er ovre, værdsætte døden. [<i>Går</i>]</p>
---------	---

SYVENDE SCENE

Scenen skifter til havnen, hvor en båd ligger for kaj.

OCTAVIA, berøvet sin krone og purpurkåbe, med sin PAGE og AMME samt SOLDATERNE.

OCTAVIA	<p>Farvel, krone, farvel, hjemland, og venner: vær tapre! [<i>Til PAGEN og AMMEN</i>]</p> <p>Jeg forvises fra Rom, om end uskyldig.</p> <p>Ikke en ven i dette eksil mig følger, så jeg må protestere til døve bølger.</p> <p>Luften, som uden ophør vil tage mod min klage, vil bære den med hilsner fra mit hjerte helt til Rom, med et kys til stadens mure.</p> <p>Imens vil jeg gå fortvivlet på de fjerneste kyster, forgrædt og ene, og må dele min jammer med kolde stene.</p> <p>Sæt så sejlet, I kejsertro lakajer, [<i>Til SOLDATERNE</i>] og lad mig rejse fra de kære strande!</p> <p>Åh, blasfemiske smerte, [<i>Til PAGEN og AMMEN</i>] du bremser mine tårer i den bitreste time!</p> <p>Jeg fælder ingen tårer ved min afsked; ingenting er tilbage i sjælen – kun tavshed.</p> <p>[<i>OCTAVIA går om bord på båden, og de øvrige går bort</i>]</p>
---------	--

OTTENDE SCENE

Scenen skifter til Neros festligt oplyste palads, hvorfra man har en vid udsigt. Aften.

En KONSUL og en TRIBUN, som bærer kejserindekronen; NERO og POPPÆA, der er iført kejserindens purpurkåbe; senere AMOR, som stiger ned fra himlen med to AMORINER.

TRIBUNEN KONSULEN og TRIBUNEN	<p>Vi dig, du høje Augusta, på vegne af et enigt Rom vil krone og skænke frit vor trone.</p>
----------------------------------	--

<p>TRIBUNEN KONSULEN KONSULEN og TRIBUNEN</p> <p>AMOR</p> <p>AMOR og AMORINERNE</p> <p>AMOR</p> <p>POPPÆA og NERO</p>	<p>For dig Asien, for dig Afrika sig bøjer. Du får Europa og Middelhavet, der føjer dette storlige sammen; tegnet, du får, er det smykke, hvormed, vor dronning, vi ønsker stort tillykke. [De kroner POPPÆA; AMOR og AMORINERNE stiger ned]</p> <p style="padding-left: 40px;">Se dér, små slyngler og kælnе venner! Kom, syng! Vi synger for parret, vi kender. Olympens guder for parret grænseløs lykke bebuder.</p> <p>Hvis Nero og senatet, Poppæa, gør dig til dronning over provinser og riger, så ønsker Amor, at du, verdens skønneste kvinde, skal stå over al skønhed som kejserinde.</p> <p style="padding-left: 40px;">Og her er vi. Og her står vi. Alt er vundet, alting får vi. Slut med kampe, slut med krige: vi er sammen, og vi er frie. Jeg er din. Din er jeg. Sig det ord, nu i dag! Der er kun dig og mig. Ja, min skat; ja, mit liv; af hjertet: ja. Og her er vi. Og her står vi. Alt er vundet, alting får vi. Slut med kampe, slut med krige: vi er sammen, og vi er frie.</p>
<p>SLUT PÅ TREDJE AKT</p>	